

Heart Edge in Utrecht

Een lonkend perspectief opent (kerk)deuren en harten

Met welke bril kijk je naar je (kerk)gebouw(en) en welke mogelijkheden geeft je dat vervolgens? De Anglicaanse beweging Heart Edge (zie kader), die ook in Nederland steeds meer navolging geniet, probeert zo het gesprek over één van de belangrijkste assets van de kerk te voeren: het kerkgebouw. De visie van Heart Edge is in de Protestantse Gemeente Utrecht in vruchtbare bodem gevallen.

TEKST JOOST SCHELLING BEELD CATHARINA KÖHLER

Zo vertrok in het voorjaar van 2023 een groep van 33 leden van de protestantse gemeente naar Londen, om deze aanpak met eigen ogen te bekijken. Catharina Köhler, voorzitter van de Algemene Kerkenraad van de Protestantse Gemeente Utrecht, was één van de organisatoren.

Hoe het idee ontstond

In 2018 was er al een groep van 12 gemeenteleden naar Londen geweest om de beweging van Samuel Wells met eigen ogen te zien. Zij kwamen daar ongelofelijk geïnspireerd van terug. Deze groep legde daarmee ook een belangrijke basis onder het huidige meerjarenbeleidsplan van de Protestantse Gemeente Utrecht. Toen het plan geschreven was, bleef deze groep als een denktank en inspiratiegroep actief en zo met mooie verhalen en inspiratie komen. Toen corona achter de rug was en het nieuwe beleidskader opgesteld werd, ontstond door al deze positieve berichten een verlangen om met een grotere en bredere groep uit de gemeente af te reizen. "We hebben de reis met 33 personen uit de Protestantse Gemeente Utrecht gemaakt en we hebben getracht uit elke wijk 3 leden te laten deelnemen. Er was zelfs een wachtlijst om mee te gaan," zo vertelt Catharina. "Belangrijk ook, zo ontdekten we, want het is juist goed om voorbeelden te zien van hoe het wel kan. Dat en het gesprek tussen gemeenten motiveren om een duurzame verandering op gang brengen. Het bezoek aan Londen laat nu al zien dat er een draad tussen de gemeenten is geweven."

Met elkaar op reis naar Londen

Terugkijkend op het traject is de stap om met elkaar op reis te gaan misschien wel de belangrijkste stap geweest. "Je stapt met elkaar je bestaande situatie uit en samen letterlijk een andere wereld binnen. Je ontdekt en leert van elkaar, dat begint al in de trein ernaartoe. Het heeft de verschillende wijkgemeenten ook dichter naar elkaar toegebracht. We leren elkaar en onze drijfveren ook beter te verstaan. De Protestantse Gemeente Utrecht bestaat uit zeer diverse wijkgemeenten, maar we vinden elkaar op een gezamenlijk verlangen."

"Het zien van goede voorbeelden motiveert om een duurzame verandering op gang te brengen."

Tijdens een intensief programma bezocht de groep in twee parallelle sporen diverse kerken die het gedachtegoed van Heart Edge aan het ontdekken en doorontwikkelen zijn.

Wat de Utrechters bij hen ontdekt hebben? Lef, ondernemerschap, een ongelofelijke openheid naar de omgeving, verbindingen leggen, maar vooral hun geloof

in God en in nieuwe mogelijkheden. Het Hebreeuwse woord lef betekent 'hart' en raakt zo aan inspiratie en motivatie.

Elke kerk in Londen zoekt tegelijk ook zijn eigen weg. Heart Edge is een inspiratienetwerk. De aansluiting bij de omgeving is voor St. Paul Old Ford anders, dan voor St. Martin in The Field in hartje centrum. "Het gaat om het uitdragen van een verhaal, niet alleen van een model met 4 C's. Modellen van elders zijn natuurlijk gewoon ook een kans om te kijken wat in onze situatie het beste past. Hoe kan een model ons helpen om ons denken over het kerkgebouw te veranderen en niet te blijven steken in een manier die we altijd gewend waren te doen? Maar ook hierin gaat het niet om elkaar te beoordelen, maar juist gezamenlijk op reis gaan."

Hoe verder, thuis in Utrecht?

Bij terugkomst heeft de werkgroep meteen bijeenkomsten belegd. Om het vuur van de reis vast te houden, maar ook om de opgedane ervaringen breder in de gemeente te delen. "Het moet geen elitegroepje binnen de kerk worden. We hebben een appgroep en die is inmiddels gegroeid naar 120 leden. Daar delen we onze inspiratie ook verder." Een telkens wisselende groep organiseert vier maal per jaar inspiratie bijeenkomsten.

De Algemene Kerkenraad stimuleert de wijken om er verder mee aan de slag te gaan. "Een van de ideeën is een soort tienrittenkaart voor de kerkvernieuwing in de wijk. Zo kan de wijk met deskundige adviseurs het gesprek voortzetten." In Utrecht was er ook al veel gaande, zoals Via Jacobi, meer commerciële activiteiten rondom de Dom en de Janskerk, die zoveel mogelijk met de andere C's verbonden worden. Ook hier zoeken de wijken elk hun eigen manier om Heart Edge in te vullen.

"Het Johannescentrum in Utrecht-Overvecht is een goed voorbeeld van hoe je met je gebouw Compassion een gezicht kunt geven en aansluit bij de noden van de wijk. Zo is er in de kerk een papiercafé actief waar inwoners uit de buurt makkelijk kunnen binnenlopen voor praktische ondersteuning, advies rondom hun financiën en natuurlijk een kop koffie en een luisterend oor. Tevens hebben ze de ruimtes benut voor activiteiten die ook geld opbrengen. Zo positioneert zij het kerkgebouw nadrukkelijker naar buiten."

Oog krijgen voor de mogelijkheden en de zorgen

Heart Edge staat nu als vast onderdeel op de agenda van de Algemene Kerkenraad van de Protestantse Gemeente Utrecht. Dat is belangrijk, omdat dit de kans biedt om steeds stil te staan bij het proces, maar ook bij de zorgen die leven. Tegelijk zit de kerk ook in een trendmatige krimp van leden,

bestuurskracht en financiën. "Hoe kunnen we de brug slaan tussen de zorg van de kerkrentmeesters en de plannen van de kerken? Want daar moet het goede gesprek plaatsvinden, tussen de vaart en de dynamiek van een mooie kans en de zorg van de kerkrentmeesters. Je moet dat gesprek ook faciliteren, want het ontstaat in onze kerkstructuur niet vanzelf. En je moet vooral ook oog houden voor de zorgen van elkaar. Tegelijk blijven we elkaar ook inspireren om de verbinding naar de samenleving te zien en te zoeken hoe we ons geloof met ons kerkgebouw kunnen uitdragen."

Wat is Heart Edge?

Heart Edge is een beweging in Groot-Brittannië (www.heartedge.org). Heart Edge heeft als motto: 'Empowering change, Transforming churches, Engaging communities'. Heart Edge is geïnspireerd op het boek van de Anglicaanse priester Samuel Wells ('A Future That's Bigger Than The Past: Towards the renewal of the Church') uit 2019 (zie ook de boekbespreking in Kerkbeheer #6 2022 hierover: www.kerkrentmeester.nl/app/uploads/2023/08/64cb692af0076.pdf).

Samuel Wells ziet het kerkgebouw als één van de belangrijke assets van de kerk. En hij verbindt aan deze asset ('parel') vier C's, namelijk een plek voor Culture (Cultuur), Compassion (barmhartigheid), Congregation (Geloofsgemeenschap) en Commerce (Commercie). Deze 'parel' kun je inzetten om goed te doen, op elk van de vier terreinen van Heart Edge, maar dat vraagt lef, ondernemerschap, geloof, en openheid. Steeds meer kerken weten zich door Samuel Wells geïnspireerd om met deze visie aan de slag te gaan. Er is inmiddels een Heart Edge-netwerk in Nederland actief en rondom het kerkgebouw denkt VKB Kerkrentmeesters ook actief met hen mee.

